



Το φυσικό λιμανάκι των Γιαλτρών, ένα υπέροχο καταφύγιο για αθλητικά και σκάφη αναψυχής.



Β.Δ. ΕΥΒΟΙΑ

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ ΛΙΧΑΔΑΣ

ΚΕΙΜΕΝΟ : ΘΕΟΦΙΛΟΣ Δ. ΜΠΑΣΓΙΟΥΡΑΚΗΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ : ANNA A. ΚΑΛΑΪΤΖΗ



Γραφικός ορμίσκος στην εκτεταμένη παραλία του Αγ. Νικολάου.

Παρατηρώ στο χάρτη τη μακρόστενη, κορμωστασιά της Εύβοιας, ξαπλωμένη νωχελικά ανάμεσα στον Ευβοϊκό και στο Αιγαίο. Οι ακτές της είναι προνομιούχες, δέχονται θωπεύματα από δύο θάλασσες, με τόσο διαφορετικό χαρακτήρα μεταξύ τους. Περίκλειστος και εσωστρεφής ο Ευβοϊκός, συνήθως γαλήνιος και ατάραχος, με σπάνια ξεσπάσματα. Γεμάτο ορμή και ζωντάνια το Αιγαίο, απρόβλεπτο και ατίθασο, πάντα έτοιμο να χάσει την ηρεμία του με τις πρώτες πνοές του λεβάντε και του γραΐγου.

Μετά από τόσες επισκέψεις μου στην Εύβοια, αισθάνομαι οικεία στο έδαφός της. Ωστόσο, είναι τόσο τεράστια και πολύπλοκη, που διατηρεί πάντα τη γοητεία της άγνωστης. Όπως απόλυτα άγνωστη ήταν μέχρι τώρα και η **Χερσόνησος της Λιχάδας**, η δυτικότερη απόληξη του βόρειου τμήματος της Εύβοιας.

*-Αυτός ο τόπος δεν είναι πέραςμα, γι' αυτό δεν είναι ευρύτερα γνωστός, μου λέει ο **Κυριάκος**. Είναι όμως αγαπημένος προορισμός για όσους επιζητούν γαλήνιες διακοπές πλάι σε βοννό και θάλασσα, σε παραλίες αχανείς αλλά και σε μικρές, απόκρυφες ακτές, με άμμο ή με βότσαλα. Είναι τόπος για αληθινούς περιηγητές, που τους γοητεύει η αναζήτηση. Δεν χρειαζόμουν περισσότερες συστάσεις. Άλλωστε, εδώ και χρόνια, έχω απόλυτη εμπιστοσύνη στα κριτήρια του φίλου μου.*

Η πρώτη γνωριμία

Αρχές του Απριλίου εγκαταλείπουμε με τον Κυριάκο την Εθνική οδό Θεσ/νίκης-Αθηνών και, στο ύψος της Πελασγίας, στρίβουμε δεξιά και αμέσως αριστερά. **15** χιλιόμετρα μετά - και **όχι 10** όπως αναφέρει η πινακίδα - στο λιμανάκι της

Γλύφας, παίρνουμε το F/B για **Αγιόκαμπο**, όπου φτάνουμε σ' ένα 25λεπτο. **8,5 χλμ. μετά**, λίγο πριν μπούμε στα Λουτρά της Αιδηψού, μια πινακίδα μας δείχνει στα δεξιά την κατεύθυνση προς **Άγιο Νικόλαο, Γιάλτρα, Αγ. Γεώργιο και Λιχάδα**. Κινούμαστε ήδη κατά μήκος της ακτής του **Αγ. Νικολάου**, μια παραλία που ξεπερνάει τα 2 χιλιόμετρα, αμμουδερή, με

ρηγά πεντακάθαρα νερά και εύκολη πρόσβαση για όλη την οικογένεια. Η τουριστική της υποδομή είναι αξιόλογη, με ταβερνάκια και μονάδες με ενοικιαζόμενα διαμερίσματα. Ο τόπος είναι κατάφυτος με ελαιώνες που φτάνουν ως τη θάλασσα.

Κατευθυνόμαστε προς τον μυχώ του όρμου των Γιάλτρων, μια θάλασσα εκτεθειμένη μόνον στις πνοές του λεβάντε και σορόκου. Το τοπίο για λίγο μεταβάλλεται. Κατά μήκος της ακροθαλασσιάς κυριαρχεί θαμνώδης βλάστηση και μικροί υγρότοποι με βούρλα. Επίπεδες πλάκες και κροκάλες, καθιστούν προβληματική την είσοδο στη θάλασσα. Ελαιώνες, βαρκούλες, εκκλησιάκια **Μεταμόρφωσης του Σωτήρος** και **Αγίας Παρασκευής**, μερικά ταβερνάκια δίπλα στην ακτή. Εγκαταλείπουμε το επίπεδο της θάλασσας και ανηφορίζουμε ελαφρά. Σε κάποιες μικροπλαγιές εμφανίζονται τα πρώτα αμπελάκια.

13 χλμ. από το κεντρικό οδικό δίκτυο μπαίνουμε στα **Γιάλτρα**. Πριν φτάσουμε στο κέντρο του οικισμού, κατηφορίζουμε στο

Μαγευτικές παραλίες ως τα Γιάλτρα. Τα πεύκα φτάνουν ως τη θάλασσα.

φυσικό λιμανάκι.

Με στενό δρόμο καταλήγουμε μετά από 1,5 χλμ. σε μια γλυκύτατη αμμουδερή αγκαλιά με ψαροκάικα, βαρκούλες και σκάφη αναψυχής, ένα πραγματικό δώρο της φύσης προς τους παραθεριστές και όσους ασχολούνται με την θάλασσα, επαγγελματικά ή ερασιτεχνικά.

Λιμενοβραχίονες και κάθε άλλη τεχνητή κατασκευή προστασίας απουσιάζουν. Ο κολπίσκος αποτελεί από μόνος του ένα άριστο





Εικόνες και στιγμές από το πανέμορφο φυσικό λιμανάκι των Γιάφτρων με τον μύλο στο ακρωτήριο.



καταφύγιο.

Βαδίζουμε στη μαλακή αμμουδιά ως την άκρη του κολπίσκου. Εδώ σχηματίζεται ένα υποτυπώδες ακρωτήριο με τον μύλο της αείμνηστης ηθοποιού **Έλσας Βεργή**, που χρησιμοποιήθηκε από την ίδια ως κατοικία και τώρα από συγγενείς της. Από αυτό το σημείο η θέα είναι εκπληκτική προς τα Λουτρά της Αιδηψού.

Ο ήλιος παίζει να χαμηλώνει. Η γλυκειά ώρα του δειλινού γίνεται ακόμη γλυκύτερη σ' αυτό

τον γαλήνιο τόπο. Έχουμε χάσει κάθε διάθεση για συνέχιση της περιήγησης. Καθόμαστε λοιπόν και ρεμβάζουμε, αφήνουμε απλά την ώρα να κυλάει. Ύστερα παίρνουμε αργά το δρόμο του γυρισμού. Ο ήλιος που χάνεται πίσω απ' τη Χερσόνησο κι ένας ψαράς με τη βαρκούλα του, είναι οι τελευταίες εικόνες της ημέρας.

Το πέσιμο της νύχτας μας βρῖσκει στον εκπληκτικό ξενώνα "ΒΑΤΕΡΗ", στα ψηλόμετα του δρόμου προς Χαλκίδα, 3 χλμ. πάνω από τη Λίμνη. Εδώ μας περιμένει ο καλός μας φίλος **Γιάννης Μπλουκίδης** με τα τόσο φιλόξενα μέλη της οικογένειάς του. Είναι μεγάλη χαρά να βρισκόμαστε μετά από δύο χρόνια μ' αυτούς τους θαυμάσιους ανθρώπους. Στο ωραιό-τατο καθιστικό το τζάκι καίει δυνατά. Εμείς ωστόσο αφηφούμε τη νυχτερινή δροσιά και παίρνουμε θέσεις στο υπέροχο μπαλκόνι, αυτόν τον μεγαλειώδη εξώστη που δεσποζει πάνω από τον Βόρειο Ευβοϊκό και τις ακριβές ακτές της Στερεάς.

Η περιήγηση συνεχίζεται

Δροσούλα, μαγευτική φύση, ολόγυρα, πουλιά, εξαιρετικό πρωινό στη ΒΑΤΕΡΗ και ξεκινάμε. Η ατμόσφαιρα όμως έχει χάσει τη χθεσινή της διαύγεια, μια ελαφριά καταχνιά καλύπτει τον ορίζοντα.

Φτάνουμε στα Γιάλτρα. Στην υποτυπώδη πλατειούλα του χωριού η κίνηση είναι αρκετή. Σάββατο πρωί, οι ηλικιωμένοι λιάζονται μ' ένα καφεδάκι στα καφενεία. Νοικοκυρές και περαστικοί κάνουν μια στάση στον υπαίθριο πάγκο του ψαρά, που πάνω του φιλοξενεί τα προϊόντα της ντόπιας θάλασσας, μπακαλιάρους, καραβίδες, καλαμάρια και σουπιές. Παίρνουμε τον στενό δρόμο προς την κεντρική εκκλησία του **Αγ. Νικολάου**. Πίσω από το Ιερό, από υψόμετρο 150 μέτρων, ωραία θέα προς την Αιδηψό και τμήμα των παραλίων της Β. Εύβοιας. Στο ΝΑ άκρο του χωριού βρίσκεται ο μικρότερος ναός του **Προφήτη Ηλία**, κτίσμα του 1898. Γύρω του αρκετά σπίτια των αρχών και των μέσων του 20ου αιώνα, καθώς και ένα

μισοερειπωμένο με λιθανάγλυφο και χρονολογία 1898.

Μικρή στάση για καφεδάκι ελληνικό. Ευλόσομπα στο εσωτερικό, στρογγύλα σιδερένια τραπεζάκια, ψάθινες καρέκλες. Λιτότητα. Υπάρχουν μόνον τα απαραίτητα. Το καφενεδάκι της κυρά **Αγγελικής** είναι παλιό, ξεπερνάει τον μισό αιώνα. Δίπλα μας κάθονται δύο ηλικιωμένοι. Έρχεται η κουβέντα στο κρασί των Γιάλτρων.

-Παλιά ήταν φημισμένο για το κρασί του το χωριό, ποσότητα και ποιότητα. Έρχονταν και το εμπορεύονταν από πολλούς τόπους, λέει ο ένας. Στο λιμάνι των Γιάλτρων έχω προλάβει καράβια που φορτώναν κρασί για Αδριανούπολη.

Σήμερα διατηρείται η παράδοση, ο Συνεταιρισμός εξακολουθεί να λειτουργεί. Οι ποσότητες όμως έχουν περιορισθεί δραματικά, το παλιό κρασί έχασε τη φήμη του. Από το αντικρινό ταβερνάκι αγοράζουμε λίγο λευκό και κόκκινο. Είναι συμπαθητικά, με τίποτε ωστόσο δεν δικαιολογούν την αίγλη του παρελθόντος. Ίσως φταίει η χρονιά.

Στο φυσικό λιμανάκι των Γιάλτρων τα νερά είναι αβαθή και ειρηνικά.





Το ανώτερο τμήμα του γραφικού οικισμού των Γιάλτρων και απέναντι η φημισμένη λουτρόπολη της Αϊδηψού.

Κατηφορίζουμε προς τα **Λουτρά των Γιάλτρων**. Στη διαδρομή των 3 χλμ. εμφανίζονται λιλιπούτεια αμπελάκια σε πλαγιές ή μέσα σε ελαιώνες. Κάποιων η επιφάνεια μετά βίας ξεπερνάει τα 50 τετραγωνικά.

Τα Λουτρά των Γιάλτρων είναι παραθεριστικός οικισμός, γνωστός για τα θερμά ιαματικά λουτρά. Λιμανάκι, ψαροταβέρνες, προκυμαία. Τόπος γραφικός.

Ο δρόμος συνεχίζει να παρακολουθεί πιστά την ακτογραμμή, κύριο χαρακτηριστικό της οποίας είναι για δύο περίπου χιλιόμετρα η απουσία κόλπων και αμμουδερών παραλιών. Μετά η διαδρομή εγκαταλείπει την ακτή και λοξεύει ελαφρά προς το εσωτερικό. Ήδη στα βόρεια, ορθώνεται ένας συμπαγής ορεινός όγκος, που με γενική κατεύθυνση από τα Α προς τα Δ, διασχίζει το κεντρικό τμήμα της χερσονήσου.

Υψηλότερη κορυφή είναι η "**Ξεροσουβάλα**" με υψόμετρο 738 μέτρων. Οι πλαγιές είναι

κατάφυτες με πεύκα. Στη διάρκεια της διαδρομής μας πολλοί κάθετοι αγροτικοί δρόμοι διασχίζουν τους ελαιώνες και, μετά από 200-300 μέτρα, όλοι σχεδόν καταλήγουν σε απόκρυφες ακτές.

Η ποιότητα των ακτών είναι εκπληκτική και η πρόσβαση ευχερέστατη.

-Αυτή είναι η αθέατη πλευρά της ακτογραμμής της χερσονήσου, λέει ο Κυριάκος. Εντυχώς λίγοι μπαίνουν στον κόπο μιας τέτοιας αναζήτησης. Οι περισσότεροι επιλέγουν τις άμεσα ορατές και αχανείς παραλίες, που θα συναντήσουμε πιο κάτω.

Δύο χιλιόμετρα μετά, σε παραλία πευκόφυτη υψηλού φυσικού κάλλους, αρχίζουν οι εγκαταστάσεις του μεγάλου ξενοδοχειακού συγκροτήματος CLUB MED, που είναι την περίοδο αυτή κλειστό. Διασχίζοντας πευκοδάσος φτάνουμε σ' ένα 5λεπτο στον **Αγ. Γεώργιο**. Είναι ένας παραθεριστικός οικισμός που έχει αναπτυχθεί σε μεγάλο τμήμα της ακτογραμμής



Πάμπολλα αμπελάκια σκεπάζουν ακόμη τις πλαγιές στην ευρύτερη περιοχή των Γιάθτρων.

Ένα τμήμα από την εκπληκτικού φυσικού κάλλους ακτή του CLUB MED.

του ομώνυμου όρμου. Η κίνηση εδώ είναι ζωηρή, με καταλύματα, καφέ, μπαρ, ταβέρνες και ουζερί, πολλά καταστήματα και ευρύχωρη προκυμαία. Στην κίνηση βέβαια αυτή συμβάλλει και το γεγονός, ότι στο λιμάνι του Αγ. Γεωργίου προσεγγίζουν τα F/B από και προς την αντικρινή ακτή του **Αγ. Κωνσταντίνου**.

Από τον Αγ. Γεώργιο υπάρχουν δύο οδικές επιλογές. Η πρώτη διασχίζει τον οικισμό και συνεχίζει παραθαλάσσια. Μετά από 5,5 χλμ. καταλήγει στον **"Κάβο"**, το ακρωτήριο **"Λιθάδα"**, που ήταν γνωστό στους αρχαίους με την ονομασία **"Κήναιον"**. Η δεύτερη διαδρομή διασχίζει πευκοδάσος προς το εσωτερικό και, μετά από 4 χιλιόμετρα, μας οδηγεί στην **Κοινότητα Λιχάδας**.

Το ακρωτήριο, που είναι το βορειοδυτικότερο σημείο της Εύβοιας, είναι μια αμμουδερή γλώσσα στεριάς που καταλήγει σε μυτερό άκρο, απέναντι ακριβώς από τα Λιχαδονήσια. Τα ήρεμα νερά δημιουργούν αρχικά την αίσθηση, ότι οι συνθήκες για κολύμπι είναι ιδανικές. Μια ματιά όμως στην πινακίδα της Κοινότητας Λιχάδας μας προειδοποιεί ότι **"Απαγορεύεται το κολύμπι λόγω επικίνδυνων θαλασσιών ρευμάτων"**.

-Λέει αλήθεια η πινακίδα ή μήπως είναι υπερβολή; ρωτάμε δυο ερασιτέχνες ψαράδες.

-Και βέβαια λέει αλήθεια, δηλώνουν σοβαρά. Πολλοί άνθρωποι κινδύνεψαν εδώ, μερικοί μάλιστα παρασύρθηκαν και πνίγηκαν. Δείχνει





Η απέραντη και φιλικότατη παραλία της Λιχάδας, ιδανική για όλη την οικογένεια.

αθώα η θάλασσα, μα δεν είναι. Γύρω από τη μύτη δημιουργούνται ρεύματα ύπουλα, που σε τραβάνε στ' ανοιχτά πριν το καταλάβεις. Παρατηρώντας την επιφάνεια της θάλασσας προσπαθούμε να εντοπίσουμε την επικινδυνότητά της. Μοιάζει φιλική, κρατάει καλά κρυμμένα τα μυστικά της.



Μια σύντομη αναφορά στην ιστορία και μυθολογία

ΣΤΟ "ΑΡΧΕΙΟΝ ΕΥΒΟΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ" (τόμος ΛΑ΄ / 1994-95) η Αρχαιολόγος **Έφη Σαπουνά-Σακελλαράκη** κάνει μια εκτεταμένη περιγραφή της ανασκαφής και

των ευρημάτων στο Καισρί Λιχάδας το 1994. Αντλώντας στοιχεία απ' αυτή τη δημοσίευση διαπιστώνουμε, ότι η αναφορά του ονόματος Κήναιον ήταν γνωστή από τους αρχαίους συγγραφείς και τις επιγραφές. Ένα μάλιστα τμήμα του ακρωτηρίου καταβύθιστηκε από τον μεγάλο σεισμό του **427/26 π.Χ.**, που αναφέρεται και από τον Θουκυδίδη. Από αυτήν την καταβύθιση προέκυψαν τα γνωστά **Λιχαδονήσια**, ακριβώς απέναντι από τη μύτη του ακρωτηρίου. Άλλη βέβαια είναι η εξήγηση της δημιουργίας των νησιών από τον μύθο. Όταν λοιπόν ο Ηρακλής βρισκόταν στο Κήναιον, η **Διηάνειρα** του έστειλε με τον σύντροφό του **Λίχα** έναν χιτώνα, που ήταν βουτηγμένος στο αίμα του **Νέσσου**, γιατί πίστευε, ότι μ' αυτό το φίλτρο θα ξανακέρδιζε την αγάπη του. Το αίμα όμως του χιτώνα άρχισε να καίει τον Ηρακλή. Τότε ο ήρωας, πιστεύοντας ότι ο Λίχας είχε δημιουργήσει τον θανάσιμο χιτώνα, τον εκσφενδόνισε από ψηλά στην θάλασσα και τα μέλη του σώματός του μεταμορφώθηκαν στα νησάκια, που φέρουν το όνομά του.

Οι ανασκαφές του Παπαδάκη στην περιοχή έφεραν στο φως αρκετά μάρμαρα και διάφορα άλλα ευρήματα, που επιβεβαιώνουν την ύπαρξη ενός ιερού του Κηναιού Διός. Το ιερό αυτό αναφέρεται από τον μύθο, από αρκετούς αρχαίους συγγραφείς (Σοφοκλής, Αισχύλος, Σκύλαξ, Στεφ. Βυζάντιος) αλλά και σε συνθήκη μεταξύ Ερετριέων και Ιστιαίων του 400 π.Χ.: "*Αναγράφαι δε τας συνθήκας εν στήλη, Ερετριάς μεν Αμαρύνθοι, Ιστιαίας δε επί Κηναιώ εν τω ιεροί*".

Παρατηρούμε απέναντί μας την **Στρογγυλή** και τα **Λιχαδονήσια**, τυλιγμένα στην καταχηνιά. Μια μετάβασή μας εκεί θα είχε μεγάλο ενδιαφέρον.

Από το ακρωτήριο συνεχίζουμε Β την ασφάλινη διαδρομή κατά μήκος της ακτογραμμής. Είναι μια παραλία εκπληκτική σε ευθεία σχεδόν γραμμή με χοντρή άμμο και έξοχα νερά που βαθαινούν προοδευτικά και, σε αντίθεση με τα νερά του ακρωτηρίου, είναι φιλικά και αξιόπιστα. Με μήκος 2,5 χιλιομέτρων, πολλούς σκιερους ευκαλύπτους μερικά μέτρα από τη θάλασσα, διάσπαρτες εξοχικές κατοικίες και μερικές ταβέρνες η αχανής αυτή ακτή της Λιχάδας είναι τόπος δημοφιλής για κολυμβητές και ερασιτέχνες ψαράδες, που έχουν δεκάδες καλάμια κερκωμένα στην αμμουδιά.



Το καταπληκτικής κατασκευής πετρόχτιστο οικοδόμημα του Φάρου της Βασιλίνας στο ομώνυμο ακρωτήριο.

Η υπόλοιπη Βόρεια ακτογραμμή

Μετά τα 2,5 ασφάλτινα χιλιόμετρα η παραθαλάσσια διαδρομή συνεχίζεται με χωματόδρομο. (Δεξιά η ασφαλτος ανηφορίζει ελαφρά μέσα από ελαιώνα και μετά από 3 χλμ. οδηγεί στην Κοινότητα Λιχάδας).

Ο χωματόδρομος είναι βατός αλλά με πολλές ενοχλητικές λακούβες. Αλλάζει και η διαμόρφωση της ακτής. Σταδιακά παύει να είναι αμμώδης και φιλική, αποκτάει βότσαλα και κροκάλες. 4 χιλιόμετρα μετά φτάνουμε στο αμμουδερό ακρωτήριο **Βασιλίνα** με τον ομώνυμο φάρο. Το οικοδόμημα είναι πετρόχτιστο με εξαιρετική τοιχοποιία. Στα δυτικά του σχηματίζεται ένας κολπίσκος με ήπια παραλία. Μοναδική ζωντανή παρουσία σ' αυτή την ερημιά είναι ένας νεαρός ερασιτέχνης ψαράς. Καθισμένος στην καρέκλα με τα καλάμια κερφωμένα μπροστά του αγναντεύει τη θάλασσα απολαμβάνοντας την αναμονή και τη μοναξιά του.

Αμέσως μετά το φάρο, στ' ανατολικά, η ακτή ξαναγίνεται αφιλόξενη και η επιφάνεια της

θάλασσας ταράζεται απ' τον γραίγο. Η διαδρομή αποκτά συναρπαστικότητα και ένταση. Ο στενός χωματόδρομος ελίσσεται διαρκώς ανάμεσα στις άγριες ακτές και τις βόρειες πλαγιές του Προφητηλία, που, απότομες και πευκοσκεπάστες, καταλήγουν ως τη θάλασσα. Κι ενώ δεν υπάρχει καμία ένδειξη, ότι θα αποβάλει η ακτογραμμή τον άγριο χαρακτήρα της, 2 χιλιόμετρα μετά το φάρο αποκαλύπτεται ένας υπέροχος κολπίσκος που μας γεμίζει με γαλήνη. Ένα μεγάλο πεύκο ρίχνει τη σκιά του πλάι στη θάλασσα. Βρισκόμαστε στο ανατολικό τμήμα του κόλπου "**Αγαπητού**", ακριβώς απέναντι από την παραλία της Πελαογίας.

Τα νερά είναι ανοιχτογάλαζα, πεντακάθαρα και βαθιά, ενώ η χοντρή άμμος δημιουργεί πρόσβαση ευχερέστατη. Ο τόπος είναι ειδυλλιακός, επίπεδος, με μικρούς ελαιώνες κι ένα παλιό ασβεστοκάμινο. Ένας βατός χωματόδρομος οδηγεί μετά από 500 μέτρα στο τέλος του κολπίσκου. Εδώ είναι και το τελευταίο σημείο της γαλήνιας θάλασσας και της ήπιας ακτογραμμής. Αμέσως μετά ξαναρχίζουν οι πέτρες, η ακτή γίνεται αφιλόξενη, η θάλασσα

χάνει την ηρεμία της.

600 μέτρα μετά τον κόλπο μια διακλάδωση του δρόμου ανηφορίζει προς το εσωτερικό της χερσονήσου.

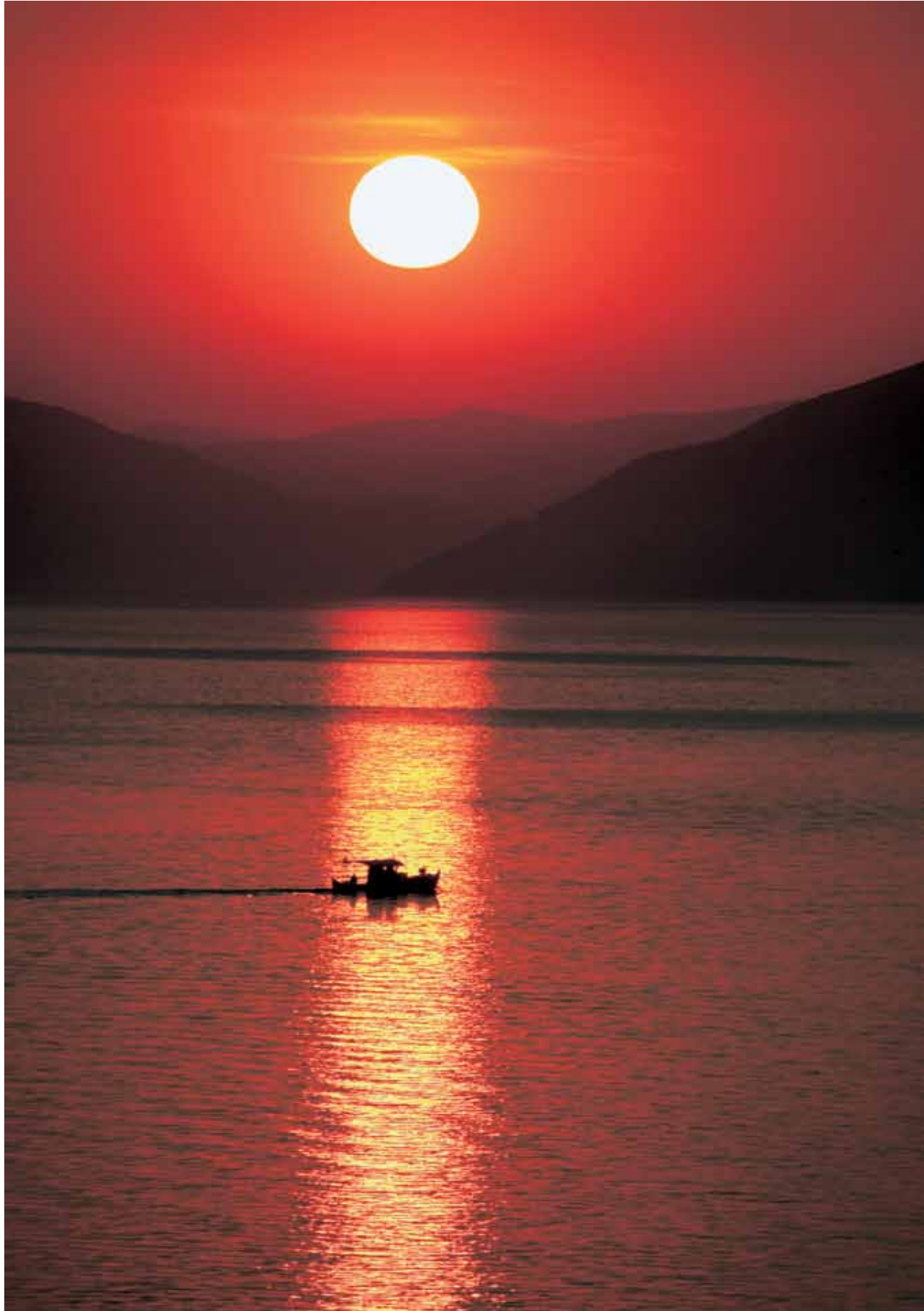
Εξακολουθούμε την παραθαλάσσια διαδρομή, που τώρα είναι χαραγμένη σε αρκετό ύψος πάνω απ' την ακτή. Απόρημα πρανή, πυκνό πευκοδάσος που κρύβει τη θέα. Μόνον με βάρκα είναι η πρόσβαση δυνατή.

Δύο διακλαδώσεις αριστερά του δρόμου καταλήγουν σ' έναν ευρύ κόλπο με εγκαταστάσεις ιχθυοτροφείου. Εδώ σε απόσταση 5,3 χλμ. από τον Φάρο της Βασιλίνας και 150 μ. εσωτερικά της ακτής, βρίσκεται ένα λευκό εικονοστάσι. Πίσω του, και ανάμεσα στους σχοίνους, διακρίνουμε λιθωσρούς και ό,τι έχει απομείνει από τα ίχνη της βάσης της τοιχοποιίας του βυζαντινού ναΐσκου του Αγ. Βλασίου. Διακρίνουμε ακόμη το ανώτερο τμήμα ενός μικρού θολωτού τάφου. Σύμφωνα με τον Χ.Δ. Φαράντο, η εκκλησία του Αγ. Βλάση τοποθετείται

Μοναχικός ψαράς με το καλάμι του.

Ο πανέμορφος κόλπος του Αγαπητού μιά απρόσμενα ευχάριστη παρένθεση στη βραχώδη ακτογραμμή.





στον 12ο αιώνα και, πάντως, προ της Φραγκοκρατίας στην Εύβοια (1205 μ.Χ.).

7,0 χλμ., μετά τον κόλπο του Αγαπητού, βρισκόμαστε και πάλι στο στενότερο σημείο της Χερσονήσου, με θέα προς τα Δ. Είναι η εκπληκτική εικόνα του κόλπου της Γιάλτρας με το φυσικό λιμανάκι του Μύλου και πιο πίσω την Αιδηψό. Η περιήγησή μας περιμετρικά της Χερσονήσου της Λιχάδας πλησιάζει προς το τέλος της. Μια νέα διακλάδωση ανηφορίζει αριστερά προς τις ιχθυοκαλλιέργειες του "Νηρέα" στον κόλπο "Μαραθιά". Ήδη ο δρόμος είναι ασφαλτός. Κατηφορίζουμε δεξιά και μετά από λίγο συναντάμε το κεντρικό οδικό δίκτυο στο εκκλησιάκι της Μεταμόρφωσης μερικά χιλιόμετρα πριν από τα Γιάλτρα. Ολοκληρώνουμε έτσι μια συναρπαστική διαδρομή, που με σημείο αφετηρίας και επιστροφής τα Λουτρά της Αιδηψού, καλύπτει συνολικό μήκος 60 περίπου χιλιομέτρων.

Λίγο μετά τα Λουτρά της Αιδηψού σταματάμε. Στην άκρη του δρόμου και στο χείλος ενός γκρεμού 40 μέτρων πάνω από τη θάλασσα βρίσκεται το "ΑΓΕΡΙ", ένα

Καφέ-Εστιατόριο, που στο σημείο αυτό του Βόρειου Ευβοϊκού είναι το κορυφαίο μπαλκόνι. Καφεδάκι στα υπαίθρια τραπέζια, ρεμβισμός στην απεραντοσύνη του Ευβοϊκού και στα βουνά της Στερεάς. Προς τη μεριά της δύσης ο ορεινός όγκος της Χερσονήσου της Λιχάδας, τυλιγμένος στην καταχνιά. Ένας ήλιος κίτρινος, θαμπός, χαμηλώνει πίσω απ' τα βουνά κι ύστερα χάνεται.

Στην ορεινή ενδοχώρα της Λιχάδας.

Η περιήγηση σήμερα είναι αφιερωμένη στο εσωτερικό της χερσονήσου. Ξαναπαίρνουμε την τόσο απολαυστική παράκτια διαδρομή προς τα Γιάλτρα και τον Αγ. Γεώργιο. Στην Κοινότητα της Λιχάδας σταματάμε για ένα καφεδάκι. Μικρός και συμπαθητικός οικισμός, χτισμένος αμφιθεατρικά στους ΝΔ πρόποδες του Προφητηλίου, με δέντρα, λουλούδια και αρκετά πέτρινα σπίτια. Οι διάσπαρτες μεγάλες μουριές υποδηλώνουν την ύπαρξη σηροτοφίας, που άνθιζε μέχρι τη δεκαετία του '50.



Ηλιοβασίλεμα από το μπαλκόνι του καφέ - εστιατόριο "ΑΓΕΡΙ". Στο βάθος ο όγκος της Χερσονήσου της Λιχάδας.

Από την εκκλησία της **Παναγίας** ανηφορίζουμε προς το βουνό. Πρώτα κατευθυνόμαστε αριστερά προς τον Αγ. **Αθανάσιο**. Στα 400 μέτρα προβάλλει το εκκλησιάκι, σε ειδυλλιακότερη τοποθεσία κάτω από αιωνόβια πλατάνια. Αμέσως μετά ένας βατός χωματόδρομος ανηφορίζει δεξιά, διασχίζει πευκόφυτες πλαγιές, που ανάμεσά τους σχηματίζουν ξέφωτα με αμπελάκια.

900 μέτρα μετά την εκκλησία της Παναγίας



Ο όρθιος τείχος είναι ο μοναδικός που απομένει από τον Ενετικό Πύργο της Λιχάδας.

σταματάμε σ' ένα μικρό πλάτωμα με γιγάντια πουρνάρια. 40 μόλις μέτρα από το δρόμο, στην άκρη της πλαγιάς, ορθώνεται ένα κτίσμα ερειπωμένο. Είναι ό,τι έχει απομένει από τον **Ενετικό Πύργο** της Λιχάδας, ένα τμήμα τοίχου στη Δ-ΒΔ πλευρά του λόφου με μήκος 7 και ύψος που πλησιάζει τα 6 μέτρα. Είναι κατασκευασμένος με ισχυρή αργολιθοδομή, ενδιάμεσα κεραμίδια και συνδετικό κονίαμα. Το πάχος του ξεπερνάει το ένα μέτρο. Από την ΒΑ πλευρά του πύργου σώζεται μόνον η βάση. Όλες οι υπόλοιπες πλευρές έχουν καταρρεύσει και κείτονται σε λιθωσσορούς.

Από το υψόμετρο των 300 μέτρων η θέα είναι πανοραμική. Σύμφωνα με τον **Θ. Ι. Σκούρα**, η στρατηγική θέση του πύργου του επέτρεπε να έχει οπτική ανταπόκριση με άλλον στη Βοιωτική ακτή αλλά και με τα **Καστριά** της Λίμνης και τον **Πύργο** στις Ροβιές.

Συνεχίζουμε τον βατό χωματόδρομο, που μετά από 2 χλμ. διακλαδίζεται δεξιά προς τα ερείπια του **Παλαιοχωριού** και τα εξωκλήσια του **Αγ. Ιωάννη** και της **Παναγίας**. Εμείς ανηφο-

ρίζουμε αριστερά, πάντα ανάμεσα από πυκνό και υγιέστατο πευκοδάσος.

5,7 χλμ. μετά την αναχώρησή μας από τη Λιχάδα ο δρόμος τερματίζει στην κορυφή του **Προφητηλιά**. Μικρό το εξωκλήσι, ασβεστοχρισμένο και με χρονολογία στο υπέρθυρο 1899. Πριν μερικά χρόνια αγνάντευε ολομόναχο τα πάντα ολόγυρά του. Σήμερα είναι πνιγμένο μέσα σε δάσος κεραϊών. Ανάμεσα ωστόσο από τις άχαρες σιδεροκατασκευές η θέα είναι επιβλητική προς κάθε σημείο του ορίζοντα. Θάλασσες, στεριές, μικρονήσια και ακρωτήρια, πεδιάδες και χιονισμένες κορυφές, όλο το πα-νόραμα της Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας είναι γύρω μας. Θα μπορούσαμε να μείνουμε εδώ με τις ώρες και απλά να αγναντεύουμε. Αυτές οι κεραιές όμως πάνω απ' τα κεφάλια μας δεν είναι και το υγιέστερο περιβάλλον. Κατηφορίζουμε. 500 μέτρα πιο κάτω, σε μια αριστερή στροφή, μου ζητάει ο Κυριάκος να σταματήσω.

-Έλα μαζί μου να δεις μια άλλη εικόνα, μου λέει και προπορεύεται.

Ανάμεσα από πεύκα και κουμαριές βαδίζουμε 30 έως 40 μέτρα. Μέσα στο κατοτράχαλο έδαφος βρίσκουμε ένα υποτυπώδες πλάτωμα, που μόλις μας χωράει. Και τότε, αποκαλύπτεται κάτω χαμηλά η μεγαλειώδης εικόνα του **Διαύλου των Ωρεών**. Είναι μια λωρίδα θάλασσας, τεράστια σε μήκος, που σχηματίζεται ανάμεσα στις ΒΔ ακτές της Εύβοιας και τις αντικρινές στεριές. Αυτή η γαλάζια απεραντοσύνη, που παίρνει τη χρωματική σκυτάλη από το βαθυπράσινο των πεύκων, καταλαμβάνει όλο το οπτικό πεδίο από ανατολή προς δύση. Η ατμόσφαιρα ωστόσο μας προδίδει. Η διαύγειά της δεν είναι αντίξια του μεγαλείου της φύσης.

-Ίσως κάποια άλλη φορά, μουρμουρίζει απογοητευμένος ο Κυριάκος.

Συνεχίζουμε την κάθοδο με το αυτοκίνητο και σε απόσταση 1,7 χλμ. από τον Προφητηλία στρίβουμε απότομα αριστερά (με βαθύ νεροφάγωμα) σε δασικό δρόμο, δίπλα από ένα καταπράσινο σταροχώραφο. Ο δρόμος αποκτάει πορεία ανατολική με μόνιμη κορυφαία

θέα προς τον Δίαυλο Ωρεών.

Το φυσικό περιβάλλον είναι υπέροχο με πεύκα, κουμαριές, πουρνάρια, σχοίνους αλλά και άφθονες αγριοφυσικιές των οποίων οι τρυφερότατες κορφοϋλές, κατάλληλα παρασκευασμένες με ξύδι, αποτελούν τα περίφημα "**τσιτσιράβλα**", αυτόν τον πασίγνωστο μεζέ, που τόσο πολύ εκτιμάται στην περιοχή του Πηλίου και του Βόλου, ως συνοδευτικός του τσίπου-ρου. Με μια σακκούλα στο χέρι μαζεύουμε συνεχώς. Αμέσως τα δάχτυλά μας μουσχοβολούν από την πιπεράτη μυρωδιά των τρυφερών βλαστών.

Στα 3,8 χλμ. από τον Προφητηλία αποκαλύπτεται ένα τοπίο ειρηνικό. Είναι το ευρύτατο οροπέδιο της **Πυκαναριάς**. Το σχήμα του είναι περίπου κυκλικό με διάμετρο που ξεπερνάει τα 200 μέτρα. Στην ανατολική του άκρη υπάρχουν οι εγκαταστάσεις μιας στάνης, ενώ το ωραιότερο στολίδι του είναι μια τεράστια και ολάνθιστη αγριοαχλαδιά.

Από το τρίστρατο που δημιουργείται στο

Ένα τμήμα από το υπερθέαμα του Διαύλου των Ωρεών.





Εικόνες καταστροφής και συμφοράς. "Αφιερώνονται" στους καταστροφέις της Ελληνικής φύσης.

οροπέδιο επιλέγουμε την ΒΔ κατεύθυνση προς τ' αριστερά. Ο δρόμος είναι υπέροχος, το μαλακό του όμως χώμα πρέπει να λαισπώνει πολύ κατά την βροχερή περίοδο. Όπως σ' όλο τον ορεινό όγκο, έτσι κι εδώ οι κορμοί των περισσότερων πεύκων είναι χαραγμένοι και οι σακκούλες που κρέμονται είναι γεμάτες με ρετσίνι. Κατηφορίζουμε συνεχώς. Συναντάμε ποτίστρα με δροσερό νερό και ωραία ρεματιά με πλατάνια. Πιο κάτω αποκαλύπτεται νέο πανέμορφο οροπέδιο, αυτή τη φορά κάτω από τις απότομες δασωμένες πλαγιές του Προφητηλία.

4,4 χλμ. μετά το τρίστοπατο συναντάμε διακλάδωση. Στρίβουμε αριστερά και μετά από 500 μέτρα βρισκόμαστε στο γνωστό μας χωμάτινο δίκτυο της ΒΔ ακτογραμμής, πάνω από τον κόλπο του Αγαπητού και απέναντι από τον Φάρο της Βασιλίσσας.

-Μας έχουν απομείνει άλλες δύο δασικές διαδρομές, που διασχίζουν τη χερσόνησο από Δ προς Α και καταλήγουν στα Γιάλτρα, μου λέει ο Κυριάκος.

Αλίμονο, κανείς μας δεν φανταζόταν τη στιγμή εκείνη, ποιες εικόνες θ' αντικρούσαμε την επόμενη φορά.

Οι μέρες του Πάσχα

Γοητευμένη η Άννα από φές της Χερσονήσου της Λιχάδας προτείνει να γιορτάσουμε τις μέρες του Πάσχα στην ευρύτερη περιοχή. Ο φίλος μας Γιάννης Μπλουκίδης καταφέρει να μας εξασφαλίσει δωμάτιο στο Ξενοδοχείο "ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗ", που έχει η αδελφή του Άννα με τον σύζυγό της **Αλέκο** στις **Ροβιές**. Το κατάλυμα έχει μεγάλη παράδοση αφού λειτουργεί ανελλιπώς από το 1974! Η ποιότητά του είναι εξαιρετική τόσο στα δωμάτια και τη φιλοξενία, όσο και στον εκπληκτικό αύλειο χώρο με τα πλατάνια, τους φράχτες από μπαμπού, το γρασίδι, τα λουλούδια. Παιδική χαρά, και άμεση πρόσβαση στη θάλασσα συμβάλλουν στη συνολική ευχαρίστηση των επισκεπτών. Από ένα τέτοιο υπέροχο ορμητήριο ξεκινάμε τις συμπληρωματικές μας περιηγήσεις στη Χερσόνησο Λιχάδας. Κάποιες ωστόσο πληροφορίες κάνουν λόγο για πυρκαγιά στην περιοχή Αγ. Γεωργίου....

Μεγάλο Σάββατο, μέρα χαρμόσυνη. Μετά το θρήνο του Επιταφίου όλοι προσμένουν την

Ανάσταση. Η κίνηση στους δρόμους ζωηρή, τα καταλύματα είναι όλα ανοιχτά. Σε είκοσι μόλις μέρες έχει μεταμορφωθεί η περιοχή. Παράλια Αγ. Νικολάου, Γιάλτρα και Λουτρά, πλησιάζουμε κοντά στο CLUB MED. Καμιά ένδειξη καταστροφής ακόμα.

-Θάταν καμιά μικρή φωτιά κοντά στον σκουπιδότοπο, λέω στην Άννα.

Λίγο μετά τις εγκαταστάσεις του CLUB τα μάτια μας στρέφουν στο βουνό. Δίπλα και πάνω από το σκουπιδότοπο υπάρχουν κι άλλα χρώματα στο δάσος εκτός από το πράσινο. Είναι το καφετί και μαύρο απ' τα καμένα πεύκα, που ανηφορίζουν προς τα βόρεια και χάνονται σε μια χαράδρωση του εδάφους, πίσω από λόφους καταπράσινους. Αισθάνομαι ανακουφισμένος, δεν προχώρησε η φωτιά. Περνάμε τους λόφους και, καθώς πλησιάζουμε στον Αγ. Γεώργιο, το θέαμα είναι απίστευτο. Εκτός από τον λόφο πάνω από τον Αγ. Γεώργιο και μερικές νησίδες πράσινου, όλες οι νότιες πλαγιές του ορεινού όγκου, μέχρι την κορυφή του Προφητηλία, είναι κατάνυρες. Προσπαθώ να πείσω τον εαυτό μου, ότι δεν είναι αληθινό αυτό που βλέπουνε τα μάτια μου. Πριν λίγες μόλις μέρες με τον Κυριάκο χαιρόμασταν την συμπαγή καταπράσινη επιφάνεια, γεμάτη ζωή και ομορφιά.

Τώρα, η εγκληματική ανευθυνότητα ή δράση του ανθρώπου εξαφάνισε μέσα σε λίγες ώρες, ό,τι η φύση μετά από τόσα χρόνια δημιούργησε. Λιχάδα, Ενετικός Πύργος, εδώ άντεξε το δάσος. Ανηφορίζουμε την άλλοτε υπέροχη διαδρομή προς τον Προφητηλία. Εικόνες συμφοράς. Μόνον το εκκλησάκι και οι κεραιές έχουν παραμείνει αλώβητες από την πύρινη λαίλαπα. Επιστρέφουμε. Κοιτάζω γύρω μου και δεν μπορώ ν' αρθρώσω λέξη.

-Εκείνο το υπερθέαμα που μου' λες, πού είναι; τολμάει να ρωτήσει η Άννα.

Σταματάω στη στροφή και ξεκινάμε. Τα πόδια μας βυθίζονται στις στάχτες. Τα πεύκα γύρω



ολόμαυρα, οι κουμαριές καφετιές, τα αγριολούλουδα εξαφανισμένα. Υπάρχει ωστόσο ακόμα κάποια ένδειξη ζωής. Είναι οι μελωδικές φωνούλες των πουλιών. Απορώ πώς εξακολουθούν να παραμένουν σ' αυτή τη νεκρή φύση ολόγυρά τους. Καθώς φτάνουμε στο κακοτράχαλο μπαλκονάκι και κοιτάζω προς τα κάτω, είναι η πρώτη φορά που νιώθω να συνέρχομαι. Όλη η βόρεια πλευρά του Προφητηλία και του ορεινού όγκου της Λιχάδας, αυτές οι πυκνοδοσωμένες απότομες πλαγιές που καταλήγουν ως τη θάλασσα, παραμένουν σχεδόν όπως τις θυμάμαι. Ελάχιστα, τις έχει αγγίξει η φωτιά. Αμέσως μετά προβάλλει σ' όλο το πλάτος του ορίζοντα η μακρόστενη

λωρίδα του Διαύλου των Ωρεών, γαλαζωπή και διαυγής. Είναι η μοναδική εικόνα, που, έστω για λίγο, αποσπά από τη σκέψη μας τη ζοφερή πραγματικότητα. Κατευθυνόμαστε στα υψώματα πάνω από το Παλιόχωρι. Εδώ βρίσκονται τα εκκλησιάκια της **Παναγίας** και του **Αη-Γιάννη**. Στο δεύτερο εκκλησιάκι βρίσκουμε το κλειδί, με το οποίο μπαίνουμε σ' ένα διπλανό χαμηλό οίκημα, τα "Κελιά", όπου μόνασε ο καλόγερος "**Τριβομέσινος**". Τέσσερις λιτοί χώροι, ίχνη από δύο τζάκια και ένα μικρό λιθανάγλυφο με το όνομα του μοναχού και χρονολογία 1874. Έχει κι εδώ χτυπήσει η φωτιά, ως τη βραχώδη κορυφή του *Τρουπητού*, με μικρότερη όμως ένταση. Σταματάμε για λίγο σ' ένα μικρό οροπέδιο καλυμμένο με χορτάρι. Ξαφνικά μια λεπτή στήλη καπνού μοιάζει να υψώνεται πίσω από τους θάμνους. Πλησιάζουμε. Δεν είναι στάχτες που τις σηκώνει ο αέρας. Είναι



καπνός που βγαίνει πίσω από τους σχοίνους. Δύο σχεδόν εβδομάδες μετά τη φωτιά (που ξέσπασε την Κυριακή στις 17 Απριλίου) διατηρείται ακόμη αυτή η εστιά, που σαν άλλη "*Λεργαία Ύδρα*", με το φύσημα του αέρα ξαναγεννιέται.

Με το κινητό ειδοποιούμε την Πυροσβεστική. Εδρεύει στην Ιστιαία, αδικαιολόγητα μακριά από την πευκόφυτη χερσόνησο, που είχε ήδη καεί το 1990. Οι πυροσβέστες καταφθάνουν και τους δείχνουμε την εστιά της φωτιάς. Σ' ένα 5λεπτο την σβήνουν οριστικά. Μας ευχαριστούν. Ήταν το ελάχιστο που θα μπορούσαμε να κάνουμε, κάτι βέβαιο που θα έκανε οποιοσδήποτε στη θέση μας.

Συνεχίζουμε τον δασικό δρόμο με κατεύθυνση προς Γιάλτρα. Αρχικά είναι πετρώδης και

κακοτρόχαλος, γρήγορα όμως γίνεται χωμάτινος και χορταριασμένος. Διασχίζει ένα μακρότενο και ωραιότερο οροπέδιο με νεαρά πεύκα και κουμαριές, που αναπτύχθηκαν μετά τη μεγάλη φωτιά του 1990.

Κατηφορίζουμε. Ο δρόμος ξαναγίνεται ακατάλληλος για συμβατικά αυτοκίνητα. Προβάλλουν τα Γιάλτρα, ο κόλπος τους και όλος ο Α ορίζοντας. Σε απόσταση 13 χλμ. από την Παναγία της Λιχάδας μπαίνουμε στα πρώτα σπίτια του οικισμού.

Ρωμαϊκά λουτρά και νέες εικόνες της ενδοχώρας.

Πίστευα, ότι από τη Χερσόνησο της Λιχάδας είχαμε δει τα περισσότερα και ότι απέμενε η γνωριμία με τα Λιχαδονήσια. Ο τόπος, ωστόσο, δεν είχε πει την τελευταία του λέξη.

Μέσα του Μάη επιστρέφουμε. Κατηφορίζουμε αρχικά, για μια ακόμη φορά, στο φυσικό λιμανάκι των Γιάλτρων. Μια πινακιδούλα πλάι στη θάλασσα δείχνει την κατεύθυνση προς "ΜΠΑΝΙΑ", την ντόπια ονομασία των Λουτρών. Είναι μια διαδρομή 3,5 χλμ. καλής βατότητας στο Α παράκτιο τμήμα της χερσονήσου, που περνάει ανάμεσα από εξοχικές κα-τοικίες, ελαιώνες και αναρίθμητα αμπελάκια. Καταλήγει στα "Λουτρά των Γιάλτρων". Στο κέντρο της παραλίας, κάτω ακριβώς από την ταβέρνα της **Αγγελικής**, εκβάλλει στη θάλασσα με πλούσια ροή θερμό ιαματικό νερό. Προέρχεται από φυσική πηγή σε πηγάδι, μερικά μέτρα πάνω από το δρόμο. 30μ. μετά την ταβέρνα εκβάλλει στη θάλασσα μια μικρότερη ποσότητα θερμού νερού, που περνάει ενδιάμεσα από τις εγκαταστάσεις των λουτρών.

Οι ντόπιοι κάτοικοι, **Ευστάθιος Γ. Παπαγεωργίου** και **Αγγελική Ξαγγώνη - Κορτέση** μας ξεναγούν στο χώρο, ο οποίος, εκτός από τις 7 καμπίνες με τις μπανιέρες που λειτουργούν τη θερινή περίοδο (**22260-32164**), παρουσιάζει και αρχαιολογικό ενδιαφέρον. Εδώ, ακριβώς πάνω από τις καμπίνες, βρίσκονταν οι εγκαταστάσεις των Ρωμαϊκών Λουτρών, με υπολείμματα τείχισης από αργολιθοδομή και συνδετικό κονίαμα. Επίσης, μερικά μέτρα πιο πάνω, βρίσκεται και η δεύτερη φυσική πηγή, εξαφανισμένη σχεδόν μέσα στους σχοίνους.

Συνεχίζουμε προς τη Λιχάδα, η οποία διατήρησε το καθεστώς της Κοινότητας για λόγους ιστορικούς, αφού, σύμφωνα με τον **Αγγ. Στέφο** ("ΙΣΤΟΡΙΑ τομ. Α) "*η Λιχάς κατά την Επανάστασιν του 1821 αποτελεί το επίκεντρον πανελληνίου ενδιαφέροντος, επειδή ήτο έδρα στρατοπέδου της Ανωτάτης Διοικήσεως Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος υπό το όνομα "ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ" από το 1821 έως το 1823"*.

Στο κτίριο της Κοινότητας μας υποδέχεται η Πρόεδρος **Αθανασία Στάμου**, η οποία θέτει στη διάθεσή μας μια πληθώρα στοιχείων για την περιοχή. Χωρίς χρονοτριβή αρχίζουμε την συμπληρωματική περιήγησή μας με ξεναγό τον κοινοτικό υπάλληλο **Στάθη Αρβανίτη**. Ξεκινάμε μια, άγνωστη ως τώρα, διαδρομή με αφετηρία τον ναό του **Αγ. Αθανασίου** της Λιχάδας. Κινούμαστε βόρεια. Αρχικά ο δρόμος είναι βατός, στα 2,4 χλμ. όμως ανηφορίζει απότομα και - για 100 περίπου μέτρα - γίνεται τόσο

Λουτρά των Γιάλτρων. Το θερμό ιαματικό νερό που εκβάλλει στη θάλασσα, οι εγκαταστάσεις των λουτρών και ο μπαρμπα Στάθης Παπαγεωργίου.





κακοτράχαλος, που είναι αδιάβατος από συμβατικά αυτοκίνητα. Αμέσως μετά συνεχίζει και πάλι ομαλά. Βρισκόμαστε ήδη κάτω από τις απότομες Δ και ΒΔ πλαγιές του Προφητηλία, τις οποίες έχει σεβαστεί η φωτιά, εκτός από μερικές διάσπαρτες συστάδες, που ξεχωρίζουν σαν καφετιές πινελιές ανάμεσα στο συνολικό βαθυπράσινο των πεύκων.

Στα **2,9 χλμ.**, και περίπου 100 μέτρα δεξιά από το δρόμο, βρισκόμαστε μπροστά σε ένα ανέλπιστο δώρο της φύσης. Είναι μια πηγούλα με λιγούστο αλλά πολύ κρύο και εύγευστο νερό. Πάνω στο δρόμο επισημαίνουμε ένα μοναχικό, υπεραιώνιο πουρνάρι. 200 περίπου μέτρα παραπάνω δημιουργείται στ' αριστερά ένα ξέφωτο με χαμηλή βλάστηση. Από την άκρη του η θέα είναι εντυπωσιακή σ' όλο το μήκος του Διαύλου των Ωρεών και στο συμπαγές δασικό σύμπλεγμα προς τα Α που έχει μείνει ανέγγιχτο από τη φωτιά.

Στα **3,9 χλμ.** ένα μικρό άνοιγμα ανάμεσα στα πεύκα μας αποκαλύπτει κάτω χαμηλά προς τα Β, το γραφικότερο ακρωτήριο του Κόλπου του Αγαπητού, ένα τριγωνάκι αμμουδερης στεριάς που εισχωρεί στη θάλασσα.

Στα **4,2 χλμ.** συναντάμε το δρόμο που ανηφορίζει προς τον Προφητηλία και, 200 μ. πιο κάτω, στρίβουμε απότομα αριστερά προς το ήδη γνωστό μας οροπέδιο με τη Στάνη και την ντόπια ονομασία "*Πυκκαναριά*". Η έρημη, την προηγούμενη φορά, στάνη είναι τώρα συνωστισμένη από δεκάδες γουρούνια στα οποία, μετά τη διασταύρωσή τους με άγρια,



Υπέροχος δασικός δρόμος στην ΒΔ ακτογραμμή. Φιλικότατα γουρουνάκια με χαρακτηριστικά αγριογούρουνα. Άνθη λαδανιάς, χαρακτηριστικού θάμνου της περιοχής.



Ο μεγαλειώδης κόλπος των Γιάιτρων από ψηλά, μιά αεροπορική κάτοψη απίστευτης ομορφιάς.

κυριαρχούν ήδη τα χαρακτηριστικά του αγριογούρουνου. Αρχικά τρομάζουν και απομακρύνονται, πολύ γρήγορα όμως έρχονται κοντά μας και κυρίως τα μικρά. Τα αφήνουμε στην ησυχία τους και κατευθυνόμαστε Α, προς "Φρονάκι". Είναι ένα ευρύτατο οροπέδιο σε απόσταση **3,2 χλμ.** από το οροπέδιο της Πυκαναριάς γνωστό και με την ονομασία "Πέντε Πηγάδια" από τα υπάρχοντα ιώριθιμα πηγάδια. Παίρνουμε την δεξιά διακλάδωση του δρόμου, πάντα με κατεύθυνση Α. Μετά από 500 περίπου μέτρα μια απίστευτη "αεροπορική" θέα προβάλλει χαμηλά. Είναι ο κόλπος των Γιάιτρων και η ευρύτερη περιοχή σε μια κάτοψη μοναδική, που όμοιά της δεν έχουμε συναντήσει έως τώρα. Για μισό περίπου χιλιόμετρο απολαμβάνουμε την εμπειρία της θεαματικότερης διαδρομής της Χερσονήσου της Λιχιάδας και - γιατί όχι; - μιας από τις συναρπαστικότερες σε όλη την Ελλάδα. Αμέσως μετά, από το ύψος της κεραίας της κινητής τηλεφωνίας αποκαλύπτεται το φυσικό λιμανάκι των Γιάιτρων, το ανώτερο τμήμα του οικισμού και στο

βάθος η Αιδηψός. Βρισκόμαστε σε υψόμετρο 300 περίπου μέτρων. Ολόγυρα οι πλαγιές είναι καλυμμένες με νεαρά πεύκα και κουμαριές, που αναπτύχθηκαν στη θέση του πευκοδάσους των 15.000 στρεμμάτων, που κάηκε από τη φοβερή φωτιά του 1990. Περνάμε μπροστά από το εκκλησάκι του Αγ. Ταξιάρχη, έτους 1922, και κατηφορίζουμε στον οικισμό των Γιάιτρων, σε απόσταση **6,2 χλμ.** συνολικά από το οροπέδιο της Πυκαναριάς.

Κατευθυνόμαστε προς την Αιδηψό και, 200μ. μετά το παραθαλάσσιο εκκλησάκι του Αγ. Φανουρίου, συναντάμε πινακιδούλα που μας κατευθύνει Β προς **Μυλοκοπή** και ιχθυοκαλλιέργειες "ΝΙΚΟΦΑΡΜ". Βρισκόμαστε ήδη στο στενότερο σημείο της Χερσονήσου. Αρχίζει ένας βατός δρόμος, που διασχίζει πευκοδάσος. Κάποια στιγμή έχουμε τη δυσάρεστη εμπειρία να κινούμαστε για αρκετές εκατοντάδες μέτρα ανάμεσα σε απαράδεκτο σκουπιδοτόπο, δίπλα και - μερικές φορές - πάνω στο δρόμο. Ευτυχώς, το μνημείο που αντιζούμε 4 χλμ. μετά, μας αποζημιώνει. Είναι το Βυζαν-





τινό εξωκλήσι της **Θεοτόκου**, ένα από τα πιο λιλιπούτεια εκκλησάκια που έχουμε ως τώρα συναντήσει. Το σχήμα του είναι κυκλικό, με εσωτερική διάμετρο που μόλις φτάνει τα 2,5 μέτρα. Η τοιχοποιία του αποτελείται από επιμελημένη αργολιθοδομή με ενδιάμεσα κεραμιδιάκια και συνδετικό κονίαμα, ημιθόλια και αψίδες, πάνω στις οποίες στηρίζεται ένας τρούλος. Παρά τη μεγάλη φθορά από το πέρασμα τόσων αιώνων, διατηρούνται ακόμη κάποια υπολείμματα τοιχογραφιών. Αντί όμως να έχουν γίνει κάποιες - στοιχειώδεις έστω - εργασίες αποκατάστασης, φρόντισαν οι σύγχρονοι να ορθώσουν, σε άμεση επαφή με το μνημείο, ένα ασβεστοχορισμένο και αδιάφορο εκκλησάκι της Θεοτόκου, το οποίο αποτελεί αρχιτεκτονική δυσαρμονία. Ίσως θα μπορούσαν να το κτίσουν μερικά μέτρα μακρύτερα.

Το πανέμορφο βυζαντινό Εωκκλήσι της Θεοτόκου, με μια από τις ελάχιστες τοιχογραφίες που ακόμη διασώζονται. (αριστερά και πάνω)

Απόκρυφο και δυσπρόσιτο μέσα στα βουνά, το ερειπωμένο Εωκκλήσι του Αγ. Νικολάου, ανταμείβει τις προσπάθειές μας με την ταπεινή παρουσία του.





Αθέατες ιδιαιτερότητες. Κίονες αρχαίου κτίσματος μπροστά στο Εωκκλήσι της Αγ. Παρασκευής.

Οι εκπλήξεις όμως του τόπου δεν σταματούν εδώ. Στόχος μας είναι ν' ανακαλύψουμε το επίσης βυζαντινό εκκλησάκι του **Αγ. Νικολάου** στην τοποθεσία "*Μονοδέντρι*" Γιάλτρων, που αναφέρει ο **Χ. Δ. Φαράντος** ("*Βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες σε περιοχές χωριών της Β. Εύβοιας*").

500 μ. μετά τον ναΐσκο της Θεοτόκου στρί-βουμε δεξιά και ανηφορίζουμε. Αρχίζει μια δοκιμασία σε εξαιρετικά κατοστράχαιο πετροδόρομο (μόνον για σκληροστράχηλα 4 X 4), διασχίζουμε σπάνη, ανηφορίζουμε και χανόμαστε σε δύσβατους δαικούς δρόμους, παίρνουμε συνεχείς οδηγίες με το κινητό από τον **Νίκο Παλαιολόγο** (Ταβέρονα "*Γλάρος*" στα Λουτρά Γιάλτρων) και τελικά ανακαλύπτουμε με άφα-τη χαρά το εξωκκλήσι σε συνολική απόσταση **3,3** χλμ. από τη Θεοτόκο. Οροπέδιο εκπληκτικό με ελαιώνα, (του Νίκου Παλαιολόγου) σε υψόμετρο 170 μέτρων και ολόγυρα πευκοδάση. Δύο τεράστιες βάλανιδιές πολλών αιώνων. Και μπροστά τους τα ταπεινά απομεινάρια του Αγ. Νικολάου, η κόγχη του Ιερού σε ύψος 2,5 μ. και η βορεινή πλευρά, με

μήκος 4 και ύψος 2 περίπου μέτρων. Η είσοδος και οι υπόλοιπες πλευρές κείτονται σε λιθωσσορούς. Οι εσωτερικές διαστάσεις του ναΐσκου είναι 2,74 X 4,15 μέτρα. Αργολιθοδομή, χοντρά κεραμίδια και συνδετικό κονίαμα αποτελούν την τοιχοποιία.

Κατηφορίζουμε προς την παραλία, στη θέση "*Πάντερομος*". Εδώ μας περιμένει άλλη μία εκπλήξη. Μέσα στο τεράστιο αγρόκτημα "*Βαγ-βάρα*", αθέατο σ' έναν λοφίσκο, βρίσκεται το εξωκκλήσι της **Αγ. Παρασκευής**, μονόχωρη βασιλική με αρκετές σύγχρονες επεμβάσεις. Στον εξωτερικό χώρο του ναΐσκου κείτονται διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη παλαιότερων εποχών, με κυριότερα 4 θαυμάσιους **κίονες**, από τους οποίους ο μεγαλύτερος φτάνει τα 2,5 μέτρα. Ακόμα και σ' αυτή την απρόσμενη και άσημη ερημιά είναι παρόν το μνημειακό παρελθόν της χώρας μας, που ελάχιστα γνωρίζει και αναδεικνύει τους θησαυρούς της. Νύχτα επιστρέφουμε στον Αγ. Γεώργιο, βαθιά ικανοποιημένοι για την αποκάλυψη αυτών των κρυμμένων μυστικών.

Νήσος Στρογγυλή και Λιχαδονήσια

Τόσες φορές έχουμε δει τα Λιχαδονήσια απέναντί μας, άλλοτε σε απόσταση αναπνοής από τη μύτη του ακρωτηρίου και άλλοτε πανοραμικά από το ύψος της κορυφής του Προφητηλιά. Τώρα έρχεται η στιγμή να τα γνωρίσουμε.

Ο **Γιάννης Λυμπέρης** είναι ίσως ο αριστεριότερος άνθρωπος να μας ξεναγήσει σ' αυτά. Γεννημένος στο μεγαλύτερο Λιχαδονήσι, τη **Μονολιά**, την εποχή που ζούσαν εκεί τρεις οικογένειες, πέρασε τα πρώτα του παιδικά χρόνια σ' αυτό το μικρόκοσμο με τις τόσες ιδιαιτερότητες.

Πρώτος προορισμός μας το πιο απόμακρο νησάκι, η **Στρογγυλή**. Το μικρό ταχύπλοο του Γιάννη χρειάζεται λιγότερα από 5 λεπτά για να καλύψει την απόσταση, που μόλις ξεπερνάει τα 2 χλμ. από το ακρωτήριο. Καθώς πλησιάζουμε, το νησάκι αποκαλύπτει τις λεπτομέρειές του, ένας στρογγυλωπός καταπράσινος όγκος, που το ύψος του πλησιάζει τα 40 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Στην κορυφή

ξεχωρίζει ανάμεσα στα ελαιόδεντρα ο φάρος. Αμέσως μετά αρχίζουν οι εκπλήξεις. Και πρώτα απ' όλα η σύσταση της ακτογραμμής. Πετρώδης, αφιλόξενη αλλά το κυριότερο, κατάμαυρη. Όλα τα πετρώματα αποτελούνται από λάβα. Σε κάποιο μάλιστα σημείο της Α ακτής τα πετρώματα αποκτούν ένα χρώμα σκούρο ερυθρωπό, με πολλές ενδιάμεσες αποχρώσεις. Μετά το γεωλογικό έργο της φύσης η δεύτερη εκπλήξη σ' αυτό το μικρονήσι προέρχεται από τις δράσεις των ανθρώπων. Λίγο πιο πάνω από την ΒΑ ακτή ξεχωρίζει, ανάμεσα σε ελαιόδεντρα και σχοίνους, μια στιβαρή λιθόκτιστη τείχιση. Είναι ο παμπάλαιος οχυρωματικός περίβολος της ερειπωμένης πια **Μονής του Αγ. Γρηγορίου**. Η μονή βρούσκεται ακριβώς πίσω από το σύγχρονο σχετικά εκκλησάκι του **Αγ. Νικολάου**, κτίσμα του 1934. Από το ερειπωμένο καθολικό σώζεται η περίτεχνη κόγχη του Ιερού και τμήματα τοίχων σε ύψος 1,5 μ. περίπου. Η εξαιρετική τοιχοποιία αποτελείται από σκουρόχρωμη πέτρα, με κεραμιδάκια και συνδετικό κονίαμα. Ο οχυρωματικός περίβολος είναι ισχυρότατη αργολιθοδομή με πάχος

Λάβες με θεαματικούς χρωματισμούς στην ακτή της Στρογγυλής





που φτάνει το 1,5 μ. Ολόγυρα ο τόπος είναι πολύ δύσβατος από τους πυκνούς σχοίνους και τις πέτρες.

Από το εκκλησάκι του Αη-Νικόλα ανηφορίζει ελαφρά με κατεύθυνση ΝΔ ένα μονοπάτι προς τον φάρο, αρχικά μισοκρυμμένο ανάμεσα στους σχοίνους αλλά αργότερα ευδιάκριτο. Σε λιγότερο από ένα 5λεπτο βρισκόμαστε μπροστά στο μεγάλοπρεπο οικοδόμημα. Εδώ μας περιμένει η τρίτη έκπληξη, που προέρχεται από την ποιότητα της τοιχοποιίας του. Αποτελείται από μεγάλα πελεκημένα αγκωνάρια, με διαστάσεις τέτοιες, που, τηρουμένων των αναλογιών, φέρνουν στο νου κυκλώπεια τείχη. Δεν μπορούμε να καταλάβουμε γιατί χρησιμοποιήθηκαν ογκόλιθοι τέτοιου βάρους και μεγέθους. Ακούμε για λίγο το συνεχές βουητό που προέρχεται από την αντικρινή Εθνική οδό, τον μοναδικό ήχο που φτάνει στο νησί. Ύστερα βάζουμε πλώρη για τα μυθικά Λιχαδονήσια. Μερικές επικίνδυνες ξέρες εξέχουν στ' ανοιχτά. Το



Νήσος Στρογγυλή.

Το περίφημο πετρόχτιστο οικοδόμημα του Φάρου. Ο οχυρωματικός περίβολος της Μονής του Αγ. Γρηγορίου και το νεώτερο εκκλησάκι του Αγ. Νικολάου.

1943 προσέκρουσε πάνω τους και βυθίστηκε ένα πλοίο. Αν και τα νερά είναι θολωμένα, με λίγη προσοχή διακρίνουμε τον σκούρο όγκο στον πυθμένα.

Τα νησάκια είναι 6, υπάρχουν όμως και μερικές βραχονησίδες. Στην επιφάνειά τους φυτρώνουν σχοίνα και αγριελιές, και το ύψος τους μόλις εξέχει 2-3 μέτρα πάνω από τη θάλασσα. Σε κάποια απ' αυτά σχηματίζονται ανάμεσα στη θαμνώδη βλάστηση μικρές εκτάσεις άμμου. Πολλοί γλάροι κράζουν ασταμάτητα. Κάποιοι μάλιστα είναι ιδιαίτερα επιθετικοί γιατί στις φωλιές τους υπάρχουν νεογέννητα.

Γύρω από τα νησάκια τα νερά είναι πρασινωπά και διάφανα, δημιουργώντας διαύλους γραφικούς. Έτσι όπως πλέουμε αργά στα στενά περάσματα, έχουμε την αίσθηση, ότι βρισκόμαστε σε περιβάλλον εξωτικό.

Το μεγαλύτερο Λιχαδονήσι είναι η Μονολιά, με μήκος ακτογραμμής 10 χλμ. και επιφάνεια 3,5 περίπου τετρ. χλμ. Η απόστασή του από το ακρωτήριο δεν ξεπερνάει τα 700 μέτρα, ενώ το υψηλότερο σημείο του κυμαίνεται γύρω στα 10μ. Οι ξέρες που υπάρχουν γύρω του είναι σηματοδοτημένες από τον Γιάννη με 6 μεγάλες σημαδούρες. Ρεμβάζουμε για λίγο με σθηστή τη μηχανή, αφήνουμε να μας παρασέρνει το περίφημο ρεύμα του δίαυλου, που αποδεικνύεται πέρα για πέρα αληθινό.



Μία από τις τρεις φώκιες που ζουν στα Λιχαδονήσια. Η πρώτη φορά που συναντάμε το συμπαθέστατο θηλαστικό στο φυσικό του περιβάλλον.

Δίαυλος στα Λιχαδονήσια. Απλώς παράδεισος.

-Ο τόπος αυτός είναι για πολλά χρόνια δημοφιλής βιότοπος της φώκιας, λέει ο Γιάννης. Τα τελευταία χρόνια ζει μόνιμα εδώ ένα ζευγάρι, που έχει μάλιστα αποκτήσει και μικρά.

-Ας ρυθμίσω λοιπόν τον τηλεφάκο μου, λέει γελώντας η Άννα.

-Δεν αποκλείεται να είσαι τυχερή, της απαντάει ο Γιάννης σοβαρά.

Ετοιμαζόμαστε να ξεκινήσουμε για την ΒΑ ακτή, στο σημείο αποβίβασης. Ακούγεται ξαφνικά ένα φύσημα, ένας ήχος που μοιάζει με δυνατή εκπνοή. Γυρίζουμε όλοι προς τα εκεί και σε απόσταση 50 μέτρων αντικρύζουμε την φώκια. Πριν προλάβει η Άννα να αντιδράσει, βυθίζεται με μια μεγαλόπρεπη βουτιά.

-Θα ξαναβγει, λέει με βεβαιότητα ο Γιάννης.

Για τα επόμενα 5 λεπτά καμία κίνηση, κανένας ήχος. Ξαφνικά εμφανίζεται ένα σκούρο σημάδι, τουλάχιστον 200 μέτρα στ' ανοιχτά. Κατευθυνόμαστε κοντά της. Για τα επόμενα 20 λεπτά παρακολουθούμε από απόσταση μερικών δεκάδων μέτρων τις χαριτωμένες της κινήσεις. Ύστερα εξαφανίζεται οριστικά. Ήταν η μοναδική ως τώρα συνάντησή μας με το υπέροχο θηλαστικό στο φυσικό του περιβάλλον.

Αποβιβαζόμαστε στη μικρή ξύλινη εξέδρα, που έχει κατασκευάσει ο Γιάννης. Μ' ένα καλοσχηματισμένο μονοπάτι κατευθυνόμαστε προς το υπαίθριο μπαράκι με τις ομπρέλες και





Μονοηλιά. Δυτικές ακτές με τις κατοικίες που απέμειναν.

Ο Γιάννης Λυμπέρης μπροστά σε παμπάλαιο κτίσμα, πιθανώς θολωτό τάφο στην Μονοηλιά.

Ξαπλώστρες, που έχει από το 1994 δημιουργήσει στο νησί. Προηγουμένως όμως ανηφορίζουμε ακριβώς πάνω απ' την εξέδρα μερικές δεκάδες μέτρα. Εδώ, κάτω από γέρινα ελαιόδεντρα, διακρίνουμε ένα χαμηλό θολωτό κτίσμα με ωραία τοιχοποιία, που τα τοιχώματά του εξαφανίζονται στο έδαφος. Γύρω από το κτίσμα αρχίζει μια τείχιση ορθογώνια με μεγάλες διαστάσεις, πλάτος 14 και μήκος 25 περίπου μέτρα. Το πάχος φτάνει τους 60 πόντους, ενώ το ύψος πάνω από το έδαφος δεν ξεπερνάει το 1 μέτρο. Η λίθινη κατασκευή

είναι πολύ επιμελημένη. Ολόγυρα το έδαφος είναι κατάσπαρτο από αναρίθμητα όστρακα, διαφόρων διαστάσεων και πάχους.

Σε 2 λεπτά φτάνουμε στις εγκαταστάσεις του Γιάννη, όπου βρίσκεται η μοναδική αμμουδερή παραλία του νησιού. Είναι ένας λιλιπούτειος κολπίσκος εξωτικής ομορφιάς, που το άνοιγμά του δεν ξεπερνάει τα 70 μέτρα. Η ύπαρξή του οφείλεται σε μια σπάνια εύνοια της τύχης, αφού αποτελείται από κατάξανθη αμμουδιά, περιγλειστη από λάβες, μαύρες και αφιλόξενες. Αυτός ο συνδυασμός είναι, για μας τουλάχιστον, μοναδικός στις Ελληνικές ακτογραμμές. Τα νερά είναι ανοιχτοπράσινα και διάφανα. Είναι αδύνατον ν' αντισταθώ στη σαγήνη αυτής της καλλονής. Στα μέσα του Μάη το νερό είναι δροσερό, υπέροχο. Η πρόσβαση είναι απόλυτα φιλική, ο αμμουδερός πυθμένας βαθαίνει προοδευτικά και φτάνει στο μπόι ενός ανθρώπου μετά από 70-80 μέτρα.

-Το καλοκαίρι φυσικά δεν σου εγγνώμαι αυτή τη μοναξιά, μου λέει ο Γιάννης. Ο τόπος είναι ιδιαίτερα δημοφιλής. Στο μπαράκι προσφέρουμε τα πάντα, ακόμη και πρόχειρο φαγητό, σουβλάκι, λουκάνικο, χταποδάκια και μικρόψαρα, ψημένα βέβαια στη θράκα.

Μ' ένα μονοπάτι φτάνουμε σ' ένα λεπτό στο Ν-ΝΔ τμήμα του νησιού. Εδώ παίρνουμε μια αμυδρή εικόνα από την μικροκοινωνία του πρόσφατου παρελθόντος. Τρία - τέσσερα σπιτάκια όλα ερειπωμένα, το θαυμάσιο διώροφο πετρόχτιστο αλλά ακατοίκητο της οικογένειας του Γιάννη, υπολείμματα ξυλόφουρνου και της ταβερνούλας που είχε ο παππούς του ως το 1964. Εδώ είχαν γευματίσει πολλές διασημότητες της εποχής, που έφταναν με σκάφη από τα κοσμοπολίτικα Καμμένα Βούρλα. Ανάμεσά τους και ο **Κωνσταντίνος Καραμανλής**. Σήμερα είναι όλα ερειπωμένα. Το μόνο κτίσμα που απολαμβάνει ακόμη την ανθρώπινη στοργή, είναι το εκκλησάκι του **Αγ. Γεωργίου Λιχαδονησίων**, ανακαινισμένο από

το Γιάννη. Βρίσκεται σε ωραία θέση, κάτω από την προστατευτική σκιά μεγάλου πεύκου, του ενός από τα τρία συνολικά που υπάρχουν στο νησί. Περιπλανιόμαστε για λίγο ανάμεσα στα ερείπια, στα παλιά αυτοσχέδια λιμανάκια με χωρητικότητα μιας βάρκας. Με δυσκολία κρύβει τη συγκίνησή του ο Γιάννης από τις μνήμες των πρώτων παιδικών του χρόνων στο νησί. Τον καλοτυγχίζω, που εξακολουθεί να είναι σε άμεση επαφή με το παρελθόν του. Στη ζωή των περισσότερων ανθρώπων, αυτό το παρελθόν είναι ίσως το ωραιότερο ενθύμιο.



Λιχαδονήσια. Μία απράσμενη ξανθή αμμουδιά ανάμεσα στους σκοτεινούς άγκους της θάλασσας.





Τμήμα από τον παραθαλάσσιο οικισμό του Αγ. Γεωργίου, επίγειο της γραφικής και κατάφυτης Λιχάδας.



Ευχαριστούμε θερμά:

- Την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Εύβοιας και προσωπικά τον Δημήτρη Οικονόμου.
- Την Πρόεδρο της Κοινότητας Λιχάδας ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΣΤΑΜΟΥ για τις βοήθειές της.
- Την Αγγελική Ξαγγώνη, τον Ευστάθιο Παπαγεωργίου και τον Νίκο Παλαιολόγο από τα Λουτρά Γιάλτρων.
- Τον Γιάννη Λυμπέρη για την αξέχαστη ξενάγηση στα Λιχαδονήσια.
- Τον Στάθη Αρβανίτη, που αφιέρωσε πολύ προσωπικό χρόνο και προσπάθειες για την ολοκλήρωση των περιηγήσεών μας.
- Τέλος, τον καλό μας φίλο Γιάννη Μπλουκίδη και την οικογένειά του στον Ξεώνα ΒΑΤΕΡΗ, που για άλλη μια φορά μας έκαναν να αισθανόμαστε σαν στο σπίτι μας.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΣ:

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ-ΓΛΥΦΑ: 290 χλμ.

ΑΘΗΝΑ-ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ 160 χλμ.

ΔΙΜΕΝΑΡΧΕΙΑ:

ΓΛΥΦΑΣ: 22380 31107

ΑΓΙΟΚΑΜΠΟΥ: 22260 71228

ΑΓ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: 22350 31759

ΔΙΑΜΟΝΗ:

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ
ΛΙΧΑΔΑΣ 22260 33280

ΛΙΜΝΗ: “ΒΑΤΕΡΗ” ΤΗΛ. 22270 32493, 32494
ΡΟΒΙΕΣ: “ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΑΔΗΣ”

ΤΗΛ. 22270 71272

“ΕΛΑΙΩΝΑΣ” ΤΗΛ. 22270 71619, 6936 887902

ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΑ ΛΙΧΑΔΟΝΗΣΙΑ:

(Πλαζ-Καφέ-Μπαρ-Πρόχειροφαγητό-Κρουαζιέρα με σκάφος GLASS-BOTTOM για παρατήρηση βυθού) ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΥΜΠΕΡΗΣ

ΤΗΛ. 6977-628080

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Έφη Σαπουνά - Σακελλαράκη, “ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΣΤΟ ΚΑΣΤΡΙ ΛΙΧΑΔΑΣ ΕΥΒΟΙΑΣ ΤΟ 1994”, ΑΡΧΕΙΟΝ ΕΥΒΟΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΤΟΜΟΣ ΛΑ΄, ΑΘΗΝΑ 1994-1995.

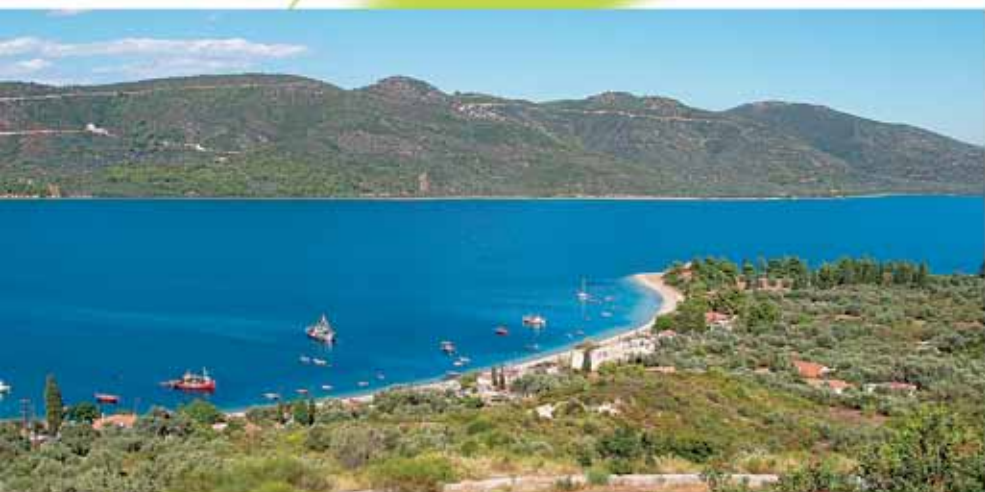
- Θ. Ι. Σκούρα, “ΑΚΡΟΠΟΛΕΙΣ-ΚΑΣΤΡΑ-ΠΥΡΓΟΙ ΤΗΣ ΕΥΒΟΙΑΣ”, ΝΟΜΑΡΧ. ΑΥΤ/ΣΗ ΕΥΒΟΙΑΣ, ΧΑΛΚΙΔΑ 2003.

- Χ.Δ. Φαράντου, “Βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες σε περιοχές της Β. Εύβοιας”.

- Αγγ. Στέφος, “ΙΣΤΙΑΙΑ”, Τόμος Α!

Τμήμα του χάρτη “Βόρεια Εύβοια” 1 : 100.000 των εκδόσεων ΑΝΑΒΑΣΗ





ΑΠΟΛΑΥΣΤΕ ΚΑΙ... ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΑ ΠΛΕΥΡΑ ΤΗΣ

ΕΥΒΟΙΑ

Περάστε απέναντι

